

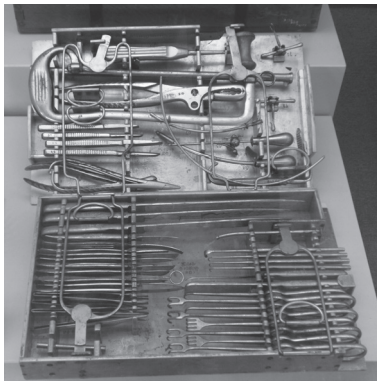
A kór a szívburok és a rekeszizom közti részt támadta meg

Fél lábbal a sírban van (sz)

📖 A tavasz és őszi korszakban (i. e. 770–475) Csin hercege, Csing leesett a lábáról. Egy éjszaka, álmában nyavalyája két apró gyermekké változva társalgott egymással. Egyikük így szólt: – Attól tartok, az orvosnak kisujjában a mestersége minden csínja-bínja, és bántalmazni fog bennünket. Mentsük az irhánkat! – A másik így válaszolt: – Ne aggódj! Bebújhatunk a szív és a rekeszizom közé. Ott nem lehet ártalmunkra. – Másnap vizsgálat után az orvos megállapította a diagnózist: – Felső, a betegséged gyógyíthatatlan. A szívburok és a rekeszizom között fészkel, ahová nem hatol el az orvosság, és ahol az akupunktúra sem segíthet.

✍ „Mióta fekszem, ágyam nyomorultja? Biz száz nap is elmult, lomhán-tunyan. Gyógyfüvem már a lány is szedni tudja s ha jó az orvos, nem ugat kutyám. Pincében kor-sóm, mit penész belombol, poros maszattá omlik a haszt?” (Po Csü-ji: Betegen. Kosztolányi D. ford.).

□ Liu Csing-zsao orvosi műszerei a polgárháború idejéből

**A kormányhivatal szélesre tárt kapuja
délre nyílik, de ha csupán a törvény áll
az oldaladon, pénztelenül ne lépj be rajta!** (pej)
Adj a bírónak aranyat, tied az igazság (közö, rég)

KAPU ♦ A kapu világszerte fontos szimbólum, Kínában az uralkodóé és a császári családé. Többnyire kardot markoló, gonosz szellemektől óvó örök találhatók rajta. Egy Tang-kori kínai legenda szerint Taj-cung császár éjszakai nyugalmát démonok zavarták meg. A fölriadt uralkodót tábornoka, Csin Su-pao és hű szolgálja, Jü-csi Csing-te az éjszaka folyamán állig fölfegyverkezve vigyázta. Nem is háborgatta a császárt többé semmi zaj. Másnap katonákat festetett, és képüket kiakasztatta a palotakapura. ♦ Valaha Pekinget négy külső (északi, déli, nyugati és keleti), és kilenc belvárosi kapun át lehetett megközelíteni. Más-más kapun közlekedtek az uralkodó gyaloghintói, a fejvesztésre ítélt bűnözők szekerei, a hadjáratról visszatérő seregek, a szén-, víz-, föld-, tüzelő-, gabona- és borszállítók. Sajnos, a történelem viharaiban e városkapuk zöme elpusztult.

KORMÁNYHIVATAL ♦ Hagyományosan a város központjában, önálló épülettömbben kapott helyet. Adóüggyekkel, szertartásokkal, kereskedelmi tevékenységgel, hadüggyel, igazságszolgáltatással,

oktatással és közmunkákkal kapcsolatban keresték föl az ügyfelek. Börtön és raktarak is tartoztak a létesítményhez. Itt laktak a tisztviselők is családjukkal, különösen a Csing-dinasztia alatt (1644–1911), amikor a törvény szigorúan tiltotta nekik egyéb megbízatás vállalását szűkebb hazájukban.

- 1. A pekingi Konfuciusz-templom kapuja 2. Étterem bejárata

A körteliget diákjai (vál)

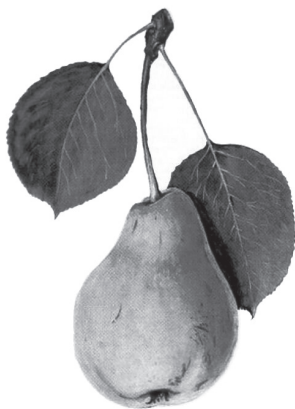
A világot jelentő deszkák (vál)

📖 A Tang-dinasztiabeli Li Lung-csi (uralk. 690–705) király szerette a zenét. Maga is számos hangszeren játszott, zenét is szerzett. Kiválasztott háromszáz fiatalembert és udvarhölgyet, s egy csangani ligetben személyesen oktatta őket az éneklés-muzsikálás fortélyaira. „Az uralkodó körteligeti diákjai” néven emlegették őket.

KÖRTE ♦ Akár a többi gyümölcs, a körte is pozitív értékek hordozója. A kínai mitológiában fája a hosszú élet, az igazság, a helyes ítélet és a jó kormányzás szimbóluma. A virágára hulló esőcseppek képevel – amely a szépség, a nőiesség és a finomság kifejezője – a költészetben a legszebb nőket jellemzik. A *li* ’válás’ jelentésű szóhoz való hanglejtésbeli hasonlatossága miatt több keleti tartomány tiltotta bizonyos alkalmakkor a körte jelképkénti használatát. A pekingi C sienmen Szálloda melletti operaszínház neve Körteliget.

CSANGAN ♦ Másként a Vörös Főnix városa (ma Hszian): a Tang-dinasztia korának (618–907) egymillió lelket számláló – s az akkori világ legnagyobb – városa. A kereskedelem és kultúra egyik központja, innen indult a selyemút. Itt fedeztek föl egy 6000 éves neolit települést. ♦ A 84 négyzetkilométeres város építését 587-ben kezdték el Ven-ti (uralk. i. e. 180–157) parancsára. 112 kerületből állt, 24 mérföldes fal övezte, amelyen 13 kapun át lehetett belépni. Nemcsak a közeli Japán és Korea, hanem a távoli arab országok követői is mindennapos vendégnek számítottak benne.

Iskolái fogadtak külhoni diákokat is, 837-ben például 216 koreai diák sajátította el itt a különféle tudományokat. Egymást érték a középsiai kereskedők ékszer- és szatocsboltjai, s nem hiányoztak a finom borok sem, amelyeket a nyugati vidékekről érkezett kóristalányok hirdettek a nagyközönségnek. Meglátogatta a várost Ennin (másképp Dzsikaku Dzsaisi), a tinentaj szektához tartozó japán buddhista szerzetes (793–834) is, akinek az utazásáról szóló beszámolója – ENNIN NAPLÓJA: KÍNAI ZARÁNDOKÚT A TÖRVÉNY NYOMÁBAN – az első, külföldi ecsetéből származó leírás Kínáról. 794-ben Kiotó építésekor Csangant tekintették mintának.

□ Körte

A kujcsoui szamár kifogyott az ötletekből (gúny v. pej)

Kimerült az ötlettára (sz)

📖 Régen Csienben nem éltek szamarak. Valaki hozott egyet hajóval egy távoli vidékről, de mivel hasznát nem vette, hozzákötözte egy fához a hegy lábánál, és sorsára hagyta. Egy tigris, aki korábban nem találkozott szamárral, meglátta, és ijesztő szörnynek gondolta. Elbújt egy fa mögé, és onnan tartotta szemmel. Amikor a szamár iszonyatosan elordította magát, a tigrisben megfagyott a vér: azt hitte, be akarja kebelezeni. Ám látva, hogy nem mozdul, csakhamar közelebb settenkedett, és ingerelni kezdte. A hidegvérét vesztett és feldühödött szamár belerúgott. A tigris felfogta, hogy a szamár többre nem képes: nyomban ráugrott, átharapta a torkát és szőröstül-bőröstül felfalta.

❖ Csien a mai Kujcsou tartományban van.

SZAMÁR (latin *Equus asinus*) ♦ Kínában a szegény néprétegek és az alacsonyabb rangú tisztviselők hűtőállatának számító jószág osztályába tartozik. A halhatatlanok egyike, Csang Kuo-lao fehér szamáron közlekedik, amely elfér egy bambuszrúdban. ♦ Bár nem olyannyira elterjedt, mint a sertés-, marha- és csirkehús, nem nehéz szamárhústra akadni a kínai piacokon, főleg az északi tartományokban. Rántva vagy más ételekhez kiegészítésként fogyasztják, legkedveltebb a szamárbél, a szamárbélleves és a szamárhamburger. Ez utóbbi párolt szamárhúsból és ropogós zömlébe rejtett zöldpaprikából áll. Az állat patájából származó zselatinból is hozzáadnak egy csöppet az ízkavalkádhoz. Egy népi mondás a szamárhúst egyenesen az istenek eledelével állítja egy sorba: *Az égben ott a sárkányhús, a Földön meg a szamárhús.*

□ Szamárkordé

**A lótzuszlevélen csillogó
harmatcsepp nem tartós** (gúny vagy pej)
Rövid, mint a nyúl farka (időszak) (szh, táj)

LÓTUSZ (latin *Nelumbium speciosum*) ♦ A vízililiomok családjába tartozó növény, a keleti kultúrák egyik legfontosabb, Mezopotámiából származó szimbóluma: lehet négy-, nyolc-, tizenhat, hu-

szonnégyszirmú, harminckét, hatvannégyszirmú, száz- vagy ezerszirmú. A főül-nézetes virág négyszirmú változatai már az i. e. IV. évezredből adathatók. Színétől függően más-más jelentést hordoz: a fehér – szellemi tisztaság, a Nemes nyolcágú ösvény (leveleinek száma erre utal), a világ méhé; a vörös – a szív őseredeti természete, szeretet, odaadás, Avalókitésvara virága; a kék – részben kinyílt rügy, közepe sohasem látszik, az értelem győzelme az érzelmek fölött, Manydzsusri virága; a rózsaszín – a történelmi Buddha virága; a lila – misztikus növény, csupán néhány ezoterikus vallási közösség ábrázolásaira jellemző. A konfucianus erkölcsstanban és a buddhista irodalomban a tisztaság, a tökéletes ember jelképe, mivel gyökerei a mocsárba nyúlnak, viszont virágja a víz fölé emelkedik. A tantrikus buddhizmusban a jin, a női princípium szimbóluma. Műalkotások gyakorta ábrázolnak virágzó lótuszon ülő szenteket, s a Nyugati paradicsom előterében lótusztavacskát. Lótusz és kócsag a nyár jelképe.

□ 1. Lótusz 2. Lótuszlámpa

